

Sygn. akt V KK 689/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (przewodniczący)

SSN Rafał Małarski (sprawozdawca)

SSN Andrzej Siuchniński

Protokolant Małgorzata Sobieszczańska

w sprawie **M. P.**

oskarżonego z art. 212 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 27 września 2022 r.,

kasacji, wniesionej przez pełnomocnika oskarżycielki prywatnej

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 21 lipca 2021 r., sygn. akt XVII Ka 453/21,

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Pile

z dnia 20 sierpnia 2020 r., sygn. akt II K 443/18,

i umarzającego postępowanie,

**I. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym;**

**II. zwraca oskarżycielce prywatnej opłatę kasacyjną w kwocie 450
zł.**

UZASADNIENIE

W dniu 17 maja 2017 r. J. O. dowiedziała się, że sprawcą znieśławiającej ją 1 marca 2016 r. wiadomości e-mailowej był M. P.. W dniu 16 maja 2018 r. w polskiej placówce pocztowej zajmującej się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej został nadany listem poleconym do Sądu Rejonowego w Pile prywatnoscargowy akt oskarżenia, który do adresata dotarł 18 maja 2018 r.

Sąd Rejonowy w Pile, wyrokiem z 20 sierpnia 2020 r., uniewinnił M. P. od popełnienia zarzucanego mu występku z art. 212 § 1 k.k. Sąd Okręgowy w Poznaniu, po rozpoznaniu 17 grudnia 2020 r. apelacji oskarżycielki prywatnej i jej pełnomocnika, wydał orzeczenie kasatoryjne, na które skargę złożył obrońca. Sąd Najwyższy, wyrokiem z 14 kwietnia 2021 r., uwzględnił skargę, uchylając drugoinstancyjne orzeczenie i przekazując sprawę do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Po powtórным rozpatrzeniu apelacji Sąd Okręgowy w Poznaniu, wyrokiem z 21 lipca 2021 r., na podstawie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. uchylił pierwszoinstancyjny wyrok i umorzył postępowanie karne.

Kasację od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego wniósł na niekorzyść oskarżonego pełnomocnik oskarżycielki prywatnej, zarzucając: 1) naruszenie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. poprzez umorzenie postępowania z powodu przedawnienia karalności, mimo że termin przedawnienia został skutecznie przedłużony nadaniem listem poleconym aktu oskarżenia w dniu 16 maja 2018 r.; 2) naruszenie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k. poprzez wydanie zaskarżonego orzeczenia w wyniku realizacji wytycznych sformułowanych przez nienależycie obsadzony Sąd Najwyższy. W konsekwencji autor kasacji zażądał uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna, o czym przesądziła trafność pierwszego zarzutu.

Jakkolwiek Sąd odwoławczy – ustalając wadliwie istnienie negatywnej przesłanki procesowej w postaci przedawnienia karalności ze względu na

wpłynięcie do właściwego Sądu prywatnoscargowego aktu oskarżenia w dniu 18 maja 2018 r. – zrealizował wskazania prawne wyrażone w postępowaniu skargowym przez Sąd Najwyższy w wyroku z 14 kwietnia 2021 r. (V KS 6/21), to jednak skład rozpoznający kasację, prezentując w tej materii odmienne zapatrywanie prawne i dostrzegając wystąpienie podniesionego w pierwszym zarzucie rażącego naruszenia prawa, nie mógł jej nie uwzględnić.

Wolno przypuszczać, że Sądowi *ad quem* uszła uwagi regulacja zawarta w art. 124 k.p.k., według której nadanie pisma przed upływem oznaczonego w ustawie terminu – a chodzi tu o wszystkie terminy, a więc i te o charakterze materialnoprawnym (zob. uchw. 7 sędziów SN z 11 maja 1972 r., VI KZP 79/71, OSNKW 1972, z. 7 – 8, poz. 112) – w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej oznacza spełnienie wymogów złożenia pisma w określonym terminie. Skoro zatem J. O. dowiedziała się o osobie sprawcy popełnionego 1 marca 2016 r. na jej szkodę przestępstwa zniesławienia dopiero w dniu 17 maja 2017 r. i przed upływem roku od tej ostatniej daty, tj. 16 maja 2018 r., nadała prywatnoscargowy akt oskarżenia do właściwego Sądu w polskim urzędzie pocztowym, to dotrzymanie przez nią terminu przewidzianego w art. 101 § 2 k.k. jawiło się jako oczywiste. Siłą rzeczy doszło do przedłużenia, w myśl art. 102 k.k., okresu przedawnienia karalności czynu kwalifikowanego przez pokrzywdzoną z art. 212 § 1 k.k. o dalsze 5 lat.

Krytyczne ustosunkowanie się do koncepcji przyjętej przez Sąd odwoławczy, który błędnie uważał, że ustanie karalności czynu zarzucanego M. P. nastąpiło z upływem roku od czasu powzięcia przez pokrzywdzoną informacji o osobie sprawcy, pociągnęło za sobą konieczność wzruszenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym (art. 537 § 2 k.p.k.). Uwzględnienie kasacji skutkowało zwrotem oskarżycielce prywatnej uiszczonej opłaty kasacyjnej (art. 527 § 4 k.p.k.).

Drugi zarzut kasacyjny należało potraktować jako bezprzedmiotowy, skoro bezwzględny uchybieniem, które w ocenie skarżącego miało miejsce w toku postępowania skargowego, nie był dotknięty wyrok Sądu odwoławczego, a tylko on podlegał, zgodnie z art. 519 k.p.k., zaskarżeniu.

Zarysowane wyżej poglądy prawne będą w ponownym postępowaniu apelacyjnym dla Sądu Okręgowego w Poznaniu wiążące (art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.). Sąd odwoławczy winien nadto przy ustalaniu czasu ustania karalności czynu baczyć z jednej strony na to, że wszczęcie postępowania *in personam* w sprawach o przestępstwa prywatnoskargowe następuje wówczas, gdy pokrzywdzony wniesie akt oskarżenia (zob. uchw. SN z 15 kwietnia 1971 r., VI KZP 79/70, OSNKW 1971, z. 6 poz. 84) i że karalność takiego przestępstwa ustaje z upływem 5 lat od zakończenia rocznego okresu od czasu, gdy pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy (zob. wyr. SN z 6 lipca 2004 r., V KK 149/04), a z drugiej na regulację określoną w art. 15 zzz ust. 6 ustawy z 2 marca 2020 r. (Dz. U. z 2020 r., poz. 374 ze zm.), dodanym ustawą z 31 marca 2020 r. (Dz. U. z 2020 r., poz. 568), wstrzymującą od 31 marca 2020 r. bieg terminu przedawnienia karalności czynów zabronionych popełnionych przed i po tej dacie (zob. uchw. 7 sędziów SN z 14 września 2022 r., I KZP 9/22).

[as]